

En Række vigtige Sider af finsk Kirkehistorie efter Reformationen har Prof. Gunnar Suolahti behandlet i en omfattende, undertiden vel bred, Undersøgelse: *Finlands Prästerskap på 1600- och 1700-Talen* (Helsingfors 1927), der er en svensk Oversættelse af et opr. finsk Arbejde. Fremstillingen hviler ikke blot paa et overordentlig stort Kildemateriale, især af utrykt Art, men udmærker sig først og fremmest ved den Rigdom paa friske og originale Synspunkter, der har bestemt Undersøgelsens Gang. Forf. tilsigter ikke at give en Skildring af den finske Gejstligheds Indsats i det kirkelige Liv, men søger overalt saa vel at paapege de sociale og økonomiske Forhold, der danner Baggrunden for dens Tilværelse, som at eftervise den Indflydelse, Præstestanden kom til at udøve paa disse Omraader. Efter i et indledende Kapitel at have gjort Rede for, at Hjemstedet for Hovedmængden af de finske Præsteslægter maa søges i det gamle Skoleomraade omkring Åbo, hvorfra de har foretaget Vandringer ud over Landet, viser Forf. dels, hvorledes Forholdet mellem Præst og Menighed oprindelig var et gensidigt Troskabsforhold, hvoraf atter Embedernes Arvelighed indenfor de samme Slægter var betinget, dels hvorledes en Række sociale Modsætninger inden- og udenfor i Tidens Løb kom til at gøre sig gældende ved Præstevalgene og efterhaanden sprængte den gamle Samhørighed. Ikke mindst traadte dette frem ved Adelen og Kongemagtens stærkere og stærkere Indgreb i Menighedernes Kaldsret, kulminerende i den forargelige Handel med Præsteembeder i det 18. Aarhundrede.

Gennem en Undersøgelse af Præsternes forskelligartede Indtægtskilder klargør Forf. dernæst paa meget lærerig Maade, hvorledes der indenfor den finske Gejstlighed dannedes to skarpt adskilte Grupper, et faatalligt Præstearistokrati, Præsteslægterne i de store Kald, og et meget talrigt Præsteproletariat, bestaaende af Præsterne i Udmærkerne og Hjelpepræsterne. Af disse to Grupper blev det ganske overvejende Præstearistokratiet, der fik Betydning for den almindelige Kulturudvikling i Finland. Dette afspejler sig især i dets førende Stilling i økonomisk Henseende, der gav sig til Kende baade ved Interesse for Kapitalopsparing i forskellig Form og for en Højnelse af Levestandarden. I et Slutningskapitel om »Standscirkulationen« gives der endelig en Oversigt over Præsteslægternes Forhold til de øvrige Samfundsklasser, et ejendommeligt Kredsløb, der viser baade opad- og nedadstigende Linier.

Bjørn Kornerup.